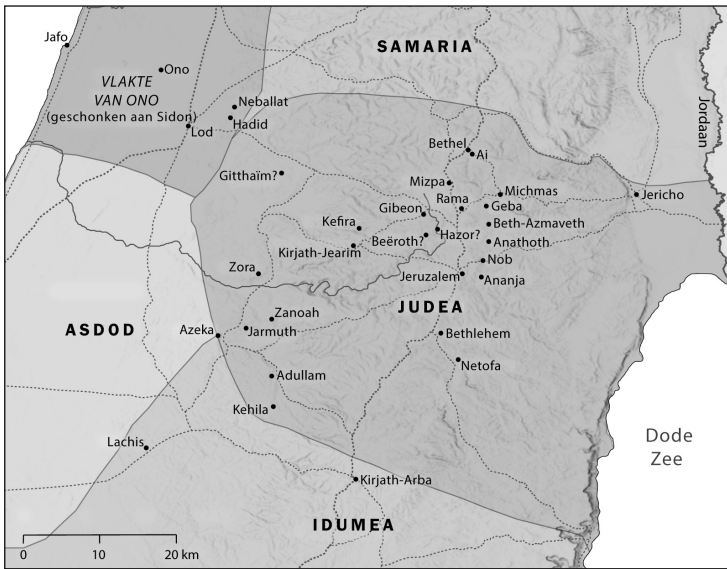

Inhoud

Inleiding	7
1 Omgaan met het drama in je leven	11
Nehemia 1:1-11a	
2 Planning gaat hand in hand met spanning	20
Nehemia 1:11b-2:10	
3 Spanning en conflict op de werkvloer	28
Nehemia 4:1-23	
4 Het mikpunt van stalking en verleiding zijn ...	37
Nehemia 6:1-19	
5 Schuldbewust leven met blijdschap	46
Nehemia 8:1-13	
6 Vernieuw jij het verbond met God weleens?	54
Nehemia 9:32-10:1 en 10:28-39	
7 Hoe ga je om met een terugval?	63
Nehemia 13:1-14	
8 Vernieuwing van identiteit rondom rustdag en huwelijk	71
Nehemia 13:15-31	

Blijvend is de herinnering aan Nehemia,
die onze ingestorte muren herbouwde,
poorten met grendels plaatste
en onze huizen herstelde.
(Sirach 49:13)

Inleiding

Uit het veelzijdige boek Nehemia kunnen we ontzettend veel leren. Vanwege de grote diversiteit aan geestelijke thema's, praktische problemen en diversiteit aan emoties zal elke christen door dit boek worden aangesproken. Je kunt door de veelzijdigheid met Nehemia immers vele kanten uit. De een gaat een meer binnenwereldse en horizontale kant uit, waarbij (psychologische) motieven als leiderschap, spanning op de werkvloer of doorzettingsvermogen eruit worden gelicht.

Een ander gaat juist een meer verticale kant uit, waarbij geestelijke thema's als Gods verbondstrouw, erkenning van schuld voor Gods heilige wet, de strijd tussen God en de duivel, de vreugde van God en de heiliging van eredienst, huwelijk en rustdag voor het voetlicht worden gebracht.

Dit boekje wil recht doen aan beide kanten. Het wil rekenen met de menselijke en psychologische aspecten die spelen in ons alledaagse leven. En daarbij deze aspecten telkens verbinden aan het verticale, afhankelijke leven met de HEERE. Het is ook de uitdaging vandaag voor de kerk om psychologische aspecten op een evenwichtige manier te verbinden met bijbels-gereformeerde theologie. Voor een juiste verbinding van de horizontale tak met de verticale stam is de persoon van Nehemia voor ons een sleutel.

De sleutelfiguur Nehemia is iemand die veerkrachtig is, een hoog aanpassings- en acceleratievermogen heeft en in plotse-linge, problematische situaties vindingrijk is in het zoeken naar oplossingen.

Hij krijgt te maken met het dramatische verhaal van Jeruzalem dat in puin ligt. Op dat moment is het onzekere en armoedige Israël nog aan het bijkomen van de traumatische ballingschapsperiode. Het is een volk zonder body en ruggengraat, zonder koning of beschermheer, zonder nationale veiligheid, zonder duidelijk geestelijk doel, dwalend als een schaap, een gemakkelijke prooi voor listige burenen.

De HEERE gebruikt Nehemia als teken van nieuwe hoop om Zijn verdeelde volk te verenigen tot een groot team dat de schou- ders zet onder de bouw van de ellenlange muur van Jeruzalem.

Toch moeten we oppassen voor een te grote nadruk op het karakter en de competenties van Nehemia. Te vaak krijgen die in besprekingen van het boek Nehemia de meeste nadruk. Dat is misleidend. Daar moeten we ook voor waken op bijbelkringen. Want dan komt de mens Nehemia centraal te staan. Dan zouden wij hem moeten nadoen, alsof zijn karakter iets maakbaars is.

Bijvoorbeeld de grote nadruk op leiderschap naar aanleiding van het boek Nehemia lijkt soms wat los te zingen van het besef dat Nehemia wel vaak goed handelde, maar daarin toch bovenal Gods goede hand over zich mocht weten (Neh. 2:8,18). Het geheim is dit: God zegende Nehemia, omdat hij leefde in de vreze des HEEREN (Neh. 5:9). Niet door zijn charme en vermogen tot positieve inspiratie, maar door de Heilige Geest, Die wilde werken op het aanhoudende gebed van Nehemia, raakten de verdeelde volksgenoten van Nehemia betrokken bij en welwillend voor één en dezelfde missie van herbouw. En door de wijze ingevingen van de Heilige Geest kon gouverneur Nehemia ook de stroom van almaar binnengutsende problemen weerstaan.

Nehemia ziet aan alle kanten heel intens het kwaad binnenkomen. Hij zou van die vele spanningen overstuur en burn-out kunnen raken. Hij moet dealen met een van zijn stemming afhankelijke werkgever (Neh. 2:1-3), met vijandige burens (Neh. 2:10,19), tegenstanders (Neh. 4:1-3), ondermijnende volksgenoten (Neh. 4:4-6), liefdeloze leiders (Neh. 5:1-13), aanhoudend treiterende vijanden (Neh. 6:1-9), valse profeten (6:10-14), onbetrouwbare priesters (13:4-9,28), eigenwijze, materialistisch ingestelde handelaren (13:15-22) en ongehoorzame volksgenoten (13:23-27). Maar de HEERE denkt aan hem en aan Zijn verbond met Zijn volk en Hij maakt Nehemia sterk in Zijn eigen vreugde (8:11). Nehemia is dan ook niet allereerst een boek over wat Nehemia doet, maar over wat God doet. Vanwege God blijft Nehemia midden in de spanningen en dilemma's overeind.

Evenals wij leefde Nehemia op de grens tussen twee werelden. Hij werd dag aan dag geconfronteerd met de constante spanning tussen twee uitersten: God of het zelf, heiligheid of zonde, standvastigheid of meebuigen, liefde of onverschilligheid, moed of zwakheid. Keer op keer lijkt Nehemia vastberaden om Gods eer te verdedigen. We zien hem daarin in diverse emoties: huilend, angstig, boos, fel, liefdevol, blij. Maar bovenal zien we hem biddend, integer, vasthoudend in godsvertrouwen en duidelijk in zijn bijbelse principes.

In de persoon van Nehemia zien wij in het Oude Testament veel voorafbeeldingen van Christus. Zoals Christus de verzoeken van de duivel bestreed met het Woord van Zijn Vader en door biddend aan de Vader vast te houden, zo zien we ook dat Nehemia, door de Heilige Geest geleid, in de verzoeken van de duivel middels gebed en Gods wet trouw blijft aan God. Hij strijdt in een wereld van vermenging voor de HEERE, Die de Enige is (Deut. 6:4). Zijn droom is een duidelijke, exclusieve Joodse identiteit, gefundeerd op Gods wetten. En Jeruzalems muur is daarvan het grote symbool. De muur voorkomt

godsdienstige vermenging van Israël en de volkeren. De muur scheidt Israël van de zonde. De herbouw van de muur staat symbool voor de vernieuwing van die exclusieve, vreugdevolle relatie met de HEERE.

Wij kunnen ongetwijfeld ontzettend veel leren uit Nehemia. Het drama, de spanningen en de vernieuwingen die zich voltrekken in het leven van Nehemia, raken aan de horizon van ons eigen persoonlijke leven. En zij brengen ons bij de centrale vraag: is de muur van de relatie met Christus opgebouwd in mijn leven?

Dit godvrezende leven wordt gezegend. Dan kun je in je een-tje soms net als Nehemia van grote betekenis zijn in een seculariserende tijd.

Ik wens u en jou zegenrijke overdenkingen in kringverband of persoonlijk.

Ds. J.W. Verboom

1

Omgaan met het drama in je leven

Nehemia 1:1-11a

> Intro

Er zijn omstandigheden die je leven uit het lood slaan. Bijvoorbeeld een slechtnieuwsgesprek waarin aan jou ontslag wordt aangezegd op het werk. Of een gesprek waarbij de moeilijke uitslag wordt meegedeeld in het ziekenhuis. Of een relatie die tegen jouw zin in wordt verbroken. Mogelijk zelfs door een plotseling overlijden van een partner of vriend(in). Van het ene op het andere moment is het drama dan in je leven. Deze ervaring herkent de mens Nehemia.

> *Achtergrond de geschiedenis op een rijtje ...*

We starten bij het begin. Eeuwenlang woont het volk Israël in zijn land. Door Salomo's zonde valt Israël in twee stukken uit elkaar: tien stammen in het noorden (Israël) en twee stammen in het zuiden (Juda).

Vanwege zijn voortdurende afkeer van God wordt het Noordrijk Israël door God gedeporteerd. Het is 722 v.Chr. als het volk door de Assyriërs in ballingschap wordt gevoerd (2 Kon. 17:23).

Het Assyrische rijk heeft als hoofdstad onder andere het grote Ninevé. Die stad valt in 612 v.Chr.

Het Zuidrijk Juda ondergaat ruim honderddertig jaar later, in 586 v.Chr., hetzelfde lot. Jeruzalem valt en wordt totaal verwoest. Het is dan echter de tijd van het schijnbaar onoverwinnelijke Babylonische rijk onder koning Nebukadnezar. Hij regeert van 605-562 v.Chr. Joden worden als ballingen meegevoerd naar de grote stad Babel.

In 539 v.Chr. wordt Babel verslagen door het rijk van Meden en Perzen onder koning Kores. Kores heeft een haast messiaanse vriendelijkheid over zich en laat de Joden vrij om terug te keren naar Jeruzalem (2 Kron. 36:22-23).

1. De eerste grote groep Joden (vijftigduizend) keert in 536 v.Chr. terug onder leiding van Zerubbabel. Aangemoedigd door de profeten Haggai en Zacharia slaagt deze groep erin om de tempel van Jeruzalem te herbouwen. De herbouw duurt zo'n twintig jaar (536-516 v.Chr, Ezra 1-6).
2. Een tweede groep onder leiding van Schriftgeleerde Ezra vertrekt 78 jaar later (458 v.Chr., Ezra 7-8).
3. Een grote massa Joden verkiest echter de welvaart van Babel boven de kale en schrale situatie in het arme Palestina. Zij voelen zich in Babel comfortabel gesetteld.

De gebeurtenissen uit Nehemia 1 vinden plaats in 445 v.Chr., de tijd van het rijk van Meden en Perzen. De heilige tempel staat dan alweer zo'n zeventig jaar overeind te midden van veel puin. Want Jeruzalems muren, poorten en torens zijn een drama. De godsstad, die Gods aanwezigheid laat zien op aarde, is één grote ruïne. Op dat moment is Mizpa de administratieve hoofdstad waar de landvoogd verblijft (Neh. 3:7). Wie er in naam van Arthahsasta over Juda is aangesteld als landvoogd/gouverneur, is onduidelijk. Vanuit het boek Nehemia lijkt het erop dat Jeruzalem valt onder het toezicht van omliggende heidense

volkeren, vertegenwoordigd door het trio Sanballat, Tobia en Gesem. Zij claimen er de macht. Maar of dat ook echt zo is ...

> Uitleg

Vers 1-4

Het drama komt binnen!

Nehemia's ouders hebben naar alle waarschijnlijkheid geleefd uit Gods verbond en uitgezien naar troost die de Heere God zou schenken. Ze hebben verschillende zonen ontvangen. Een van hen noemen ze *Nechem-ja* (Nehemia). Zijn naam is hoopvol: 'De Heere vertroost'. Zijn naam doet denken aan een ander. In zijn Hebreeuwse naam schuilen namelijk de letters van Noach. *Noach* ('troost') was in een door zonde vergane wereld een nieuw troostrijk begin (Gen. 8). Nehemia's naam belooft dus iets. Nehemia's broer heet al even mooi *Chanani* ('God is genadig').

Het boek Nehemia bevat autobiografische herinneringen, maar Nehemia vertelt niets over zijn leeftijd en geboorteplaats. Als Joodse balling valt de jonge Nehemia waarschijnlijk op door zijn intelligentie. Hij wordt in de hoofdstad Susa schenker bij koning Arthahsasta, die regeerde van 465 tot 424 v.Chr. Zijn broer, de gelovige en integere Hanani (Neh. 7:2), is waarschijnlijk in 458 v.Chr. (dertien jaar eerder) met Ezra meegetrokken naar Jeruzalem. De een ging, de ander bleef. Beide wegen zijn Gods wegen.

Hoewel het hart van Nehemia bij Jeruzalem ligt, heeft hij de stad nooit gezien. In de herinnering van de Jood leeft Jeruzalem echter. 'Als ik u vergeet, Jeruzalem, laat dan mijn rechterhand zichzelf vergeten. (...) als ik niet aan u denk, als ik Jeruzalem niet doe uitstijgen boven mijn hoogste blijdschap!' (Ps. 137:5-6).

Als Nehemia familiebezoek ontvangt van Hanani, vraagt hij naar 'het restje' Joden aldaar en naar Jeruzalem. Dan ontdekt hij

dat de ruïne ‘Jeruzalem’ in grote ellende verkeert. Zwartgeblakerde torens, kapotte poorten, grote gaten in de muur. Sinds zijn val (586 v.Chr.), zo’n honderdzestig jaar terug, is er niets aan de muur gebeurd. Wat een drama! Jeruzalem is beroofd van zijn politieke en geestelijke onafhankelijkheid. Wat een drama! Nehemia doet dan vijf dingen: zitten, huilen, rouwen, vasten en bidden. Dagenlang.

Nehemia is een bidder

Opvallend is dat Nehemia in zijn boek *begint* met bidden. Voor ons is bidden vaak het laatste: ‘Wat we ook nog kunnen doen, is bidden ...’ Vaak hebben we daar maar weinig verwachting van. Een soort laatste redmiddel. Zo niet voor Nehemia. Het is voor hem het eerste (Neh. 1), het midden en het laatste (Neh. 13:31b). Zijn boek is door gebed omhelsd en doordrenkt. Telkens weer heeft God een luisterend oor. Nehemia 1 is een geëmotioneerd, medelijdend (vs. 4), aanhoudend (vs. 4), persoonlijk (vs. 6) en collectief (vs. 7) gebed.

Het boek Nehemia laat ons de verschillende soorten gebed zien: aanbidding (Neh. 8:7; 9:3), dankzegging (Neh. 12:24,27,31,40,46), schuldbelijdenis (Neh. 1:4-7; 9:33-36), voorbidding (Neh. 1:6,10), bidden in vreugde (Neh. 12:43), bidden om bescherming (Neh. 4:9). Gebeden in de binnenkamer (Neh. 1) en gebeden op de bouw of aan het front (Neh. 4:14). Wraakgebeden (Neh. 4:4-5; 6:14; 13:29). Gebeden om medelijden: ‘Denk aan mij!’ (Neh. 5:19; 13:14,22,31). Schietgebeden (Neh. 2:4) en lange gebeden (Neh. 9). Voor Nehemia is het multifunctionele gebed een vertrouwelijke plek onder Gods ogen waar hij zijn zorgen deelt en zijn misstappen belijdt. Ook ontdekt Nehemia in alle rust van de binnenkamer zijn toekomstige taak (Neh.

1:11). Bij Nehemia moeten wij niet spreken over blokjes van 'stille tijd', maar over zijn leven ligt een totale glans van verstilling in zijn binnenste kamer, zijn hart. Doorlopend leeft hij uit het gebed.

Dit biddende leven zorgt voor een historische kanteeling in Israëls geschiedenis. Het gebed van de enkeling heeft dus zin.

Vers 5-10

Hoe inhoudelijk is ons bidden?

Hoe bidden wij in dramatische situaties? Bijvoorbeeld het teleurstellende drama van de terugloop van de kerk in een seculiere tijd. Verdiept de kaalslag ons bidden inhoudelijk? Je kunt bidden en alsnog weinig zeggen. Het zit niet in de hoeveelheid woorden, maar soms mag mijn gebed langer, dieper en persoonlijker zijn. Dat ik soms weinig woorden heb voor God en snel met bidden klaar ben, komt ook omdat ik vaak zo weinig bij Zijn Woord leef. Gods Woord moet het voedsel zijn voor ons gebed. God luistert het liefst naar Zijn eigen woorden. Bidden is oefenen in het spreken van Zijn taal.

We zien in Nehemia's gebed drie momenten om over te nemen:

- a. Vers 5-6a: *de aanhef*. Een goede aanhef is belangrijk voor de juiste toon in het nederige gebed. Nehemia denkt zich God in als 'de grote en ontzagwekkende God'. Hij mediteert biddend over Gods grootheid in het verbond. Als wij ons herinneren dat God werkelijk en waarachtig God is, worden onze problemen een dimensie kleiner. Dan worden wij nederiger en komt God in het centrum in plaats van wij met ons drama. Wij minimaliseren zo snel God in onze gedachten. Maar een goede aanhef kan ons hart omhoogbidden. De Heere

Christus heeft ons Zelf een hoge aanhef geleerd: 'Onze Vader, Die in de hemelen zijt' (Matth. 6:9).

- b. Vers 6b-7: *schuldbelijdenis*. Het gebed van Nehemia doet zowel qua inhoud als vorm (taal en stijl) denken aan Deuteronomium. Deuteronomium houdt ons het verbond met de wet van God voor, maar zegt erbij: 'Wie God verwaarloost, wie de zegenrijke wet opzettelijk of onverschillig overtreedt, is vervloekt' (Deut. 8:18-19; 30:16-18). Die mens krijgt met tegenslagen te maken. De Joodse Nehemia, opgevoed met de Thora, kent dit principe. En hij duikt niet weg. Hij trekt zich de schuld aan. Van Nehemia lezen wij geen misstappen, maar toch belijdt hij het 'grondig verdorven te hebben'. Mea culpa. Mijn schuld! Nehemia belijdt samen met zijn familie medeschuldig te zijn aan Israëls zonden.

*Wij hebben God op 't hoogst misdaan,
wij zijn van 't heilsspoor afgegaan,
ja, wij en onze vaad'ren tevens.*
(Ps. 106:4, ber. 1773)

Zo belijdt hij ver weg in Susan plaatsvervangend voor Israël de zonde. Hoewel Nehemia geen priester of profeet is, lijkt hij hier in alles op Christus – de Plaatsvervanger en Voorbidder, Die één is met en bidt voor een schuldig volk.

- c. Vers 8-10: *pleitend bidden*. Nehemia helpt God herinneren dat Hij volgens het verbond Eigenaar is van Zijn volk, dat Hij uitleidde uit Egypte met sterke hand (Deut. 5:15). Nehemia beroept zich indringend bij God op Zijn eigen principe dat eenieder die zich tot Hem bekeert redding zál ontvangen. Zoals een advocaat met argumenten pleit om vrijspraak bij de rechter voor zijn cliënt. Zo pleit Nehemia met Gods eigen verbondswaarden om verlossing voor Zijn volk.

Wij bidden het beste als we ons persoonlijke drama bij God met schuldbelijdenis onder woorden brengen en uitspreken dat het nieuwe verbond in het bloed van Christus dé (enige) pleitgrond is van ons bestaan.

- d. Vers 11a: *samen bidden om nieuwe zegen na het drama*. Nehemia noemt dat er nog meer godvrezende ‘dienaren’ zijn. In de tijd van Elia waren er nog zeventuizend (1 Kon. 19:18). Er is altijd ‘een rest’ in deze wereld die door God in Zijn barmhartigheid staande gehouden wordt. God gaat vertrouwelijk om met deze ‘rest’ en zij mogen Hem vragen om te slagen, om verbondszege (2 Kron. 26:5; Ps. 118:25). Dit ‘restje’ mensen blijft over voor God, dwars door drama en ballingschap heen, zij kennen diepe vreugde in Zijn Naam. Ze worden ook wel ‘het overblijfsel’ genoemd. Samen ontvangen zij nieuwe zegen na het drama. Deze restgedachte doortrekt de profeten (Jes. 10:21; Ez. 6:8; Micha 2:12; Zef. 3:12; Zach. 8:6) en ook Nehemia 1.

> **Gespreksvragen**

- 1 Welke gegevens uit de achtergrondinformatie bij dit hoofdstuk helpen jou om een beter zicht op de tijd van Nehemia te krijgen?
- 2 Het drama komt Nehemia’s leven binnen als hij denkt aan de treurige situatie van Jeruzalem. Wat is de plaats van Jeruzalem en Israël in jouw denkwereld?
- 3 Is er in jouw leven een drama of een slechtnieuwsgesprek geweest waardoor je ondersteboven raakte? Deel in kwetsbaarheid met elkaar de omgang met een moeilijke ervaring. Deel met elkaar of je toen aan God dacht.
- 4 Stelling: ‘Het gaat in het dagelijkse leven niet om een blokje stille tijd, maar het gaat om een “voortdurende verstilling” in de binnenkamer van je hart.’

- 5 Bespreek het belijdenisfragment van hieronder. Hoe zie je deze drie elementen in Nehemia's bidden?
- 6 a Bid jij weleens wat langer of is het altijd kort?
b Wat betekenen de drie elementen uit Nehemia's gebed voor jou?
- 7 De Britse krant *The Times* nodigde eens verschillende auteurs uit om te antwoorden op hun thema 'What's wrong with the world?'
G.K. Chesterton (1874-1936) reageerde met een brief:

*Dear sirs,
I am.
Sincerely yours,
-G.K. Chesterton-*

Nehemia trekt zich de schuld ook aan. Hij zegt: 'I am.'
Wat zou jij schrijven aan *The Times*?

> Uit de belijdenis

Heidelbergse Catechismus

Vraag 117: Wat behoort tot een gebed dat voor God aangenaam is en door Hem wordt verhoord?

Antwoord: Ten eerste, dat wij alleen de enige, ware God, Die Zich in Zijn Woord aan ons geopenbaard heeft, van harte aanroepen om alles wat Hij ons geboden heeft Hem te vragen. Ten tweede, dat wij onze nood en ellende goed en grondig kennen, opdat wij ons voor het aangezicht van Zijn majesteit verootmoedigen (klein maken). Ten derde, dat wij deze vaste grond hebben, dat God ons gebed, hoewel wij het niet waardig zijn, omwille van de Heere Christus, zeker wil verhoren, zoals Hij ons in Zijn Woord beloofd heeft.

> Liedsuggesties

Psalm 106:4, 25 en 26

Weerklank 501: Beveel gerust uw wegen

OTH 165/216*: Welk een Vriend is onze Jezus

* Bij *Op Toonhoogte* verwijst het eerste cijfer naar de bundel van 2005, het tweede naar die uit 2015